

Memo

Aan:	Gemeenteraad
Cc:	W. Rijnsaardt, G. Tamminga, K. Timmermans
Van:	K. Wartena namens de projectgroep Wijkgericht werken
Datum:	17 juli 2012
Kenmerk:	12ini01954
Onderwerp:	Uitbouw wijkgericht werken

In maart dit jaar bent u geïnformeerd over de verdere invoering en uitbouw van het wijkgericht werken. Centraal staat de veranderende rol van de gemeente, waarbij de samenleving steeds meer gestimuleerd wordt om zelf initiatief te nemen. Dit sluit aan bij de nieuwe vorm van (dorps)participatie, waarover u ook in maart bent geïnformeerd en over hebt gesproken¹. De gemeente krijgt steeds meer een regierol, waarbij het gaat om faciliteren, inspireren, activeren, informeren, innoveren en verbinden. Het is logisch dat dit niet achter het bureau gebeurt, maar juist midden in de samenleving in onze dorpen en wijken. Het wijkgericht werken wordt dan ook steeds belangrijker.

Maatschappelijk effect en doel van wijkgericht werken

Het oplossen van vraagstukken in een wijk, snel schakelen, efficiënt handelen, integrale benadering en het versterken van het zelforganiserend vermogen van een wijk of buurt. Daarnaast dichterbij de inwoners staan en toegankelijk zijn; dit is waar het bij wijkgericht werken om gaat. Wijkgericht werken is een manier van werken, waarbij we in staat zijn om onze doelen te bereiken en tegelijkertijd adequaat mee te gaan in ontwikkelingen in de maatschappij. Wijkgericht werken is niet nieuw, vrijwel elke gemeente is er in meer of mindere mate mee bezig. Ook is wijkgericht werken geen vaste structuur maar een flexibele manier van organiseren. Het gaat om het bereiken van een integrale aanpak, die bij alle partners en professionals (zowel intern als extern) ingebed is als de standaard manier van werken. Goed communiceren, signalen oppakken en een integrale benadering zijn logisch geworden. In samenwerking met inwoners en netwerkpartners werken aan het realiseren van oplossingen voor vraagstukken uit de kernen.

Oude IJsselstreek werkt al enkele jaren wijkgericht. Dit willen we verder uitbouwen om zo nog beter in te kunnen spelen op de wensen en behoeftes van onze inwoners. Uitgangspunt hierbij is om dat wat er al is en wat werkt te blijven gebruiken. We gaan niet weer iets nieuws bedenken, maar we verbeteren, verbreden en verbinden/sluiten aan bij wat er al is.

Verkenning

We hebben inmiddels een eerste verkenning achter de rug. Niet alleen intern, maar ook samen met een aantal belangrijke netwerkpartners (Wonion, Fidessa, politie en Sensire) hebben we overleg gevoerd om gezamenlijk de basis te leggen voor deze notitie. Uiteraard zijn er meer partners in de keten; na de zomer maken we met hen afspraken met deze notitie als basis. Via deze notitie willen we u informeren over onze bevindingen en een aantal vervolgstappen.

Huidige stand van zaken

Op dit moment zijn er 4 wijkteams in de gemeente (Ulft, Gendringen, Silvolde/Terborg en Varsseveld). In dit team zitten behalve de gemeente ook politie, Wonion en Fidessa. De teams komen regelmatig bij elkaar en zijn tot nu toe vooral op het gebied van groen/grijs (openbare ruimte) actief. De zorgcomponent is nog niet verankerd in de teams, iets waar men in de praktijk nu tegenaan loopt. Ook wordt een duidelijke visie gemist: wat willen we in de toekomst bereiken in de dorpen? Uiteraard zijn er ook genoeg positieve punten. De verschillende partners kunnen elkaar gemakkelijker vinden en de eerste successen samen met inwoners zijn zichtbaar.

Hoe doen anderen het?

Heel veel gemeenten zijn bezig met het wijkgericht werken. Men wil dichterbij de inwoners staan en de toegankelijkheid van de gemeente verbeteren. Dit gebeurt vaak vanuit groen/grijs, maar steeds meer komt ook de sociale kant aan bod. Op hoofdlijnen lopen de gemeenten niet erg uiteen. Toch blijkt duidelijk dat elke gemeente een andere invulling heeft en het wijkgericht werken maatwerk is.

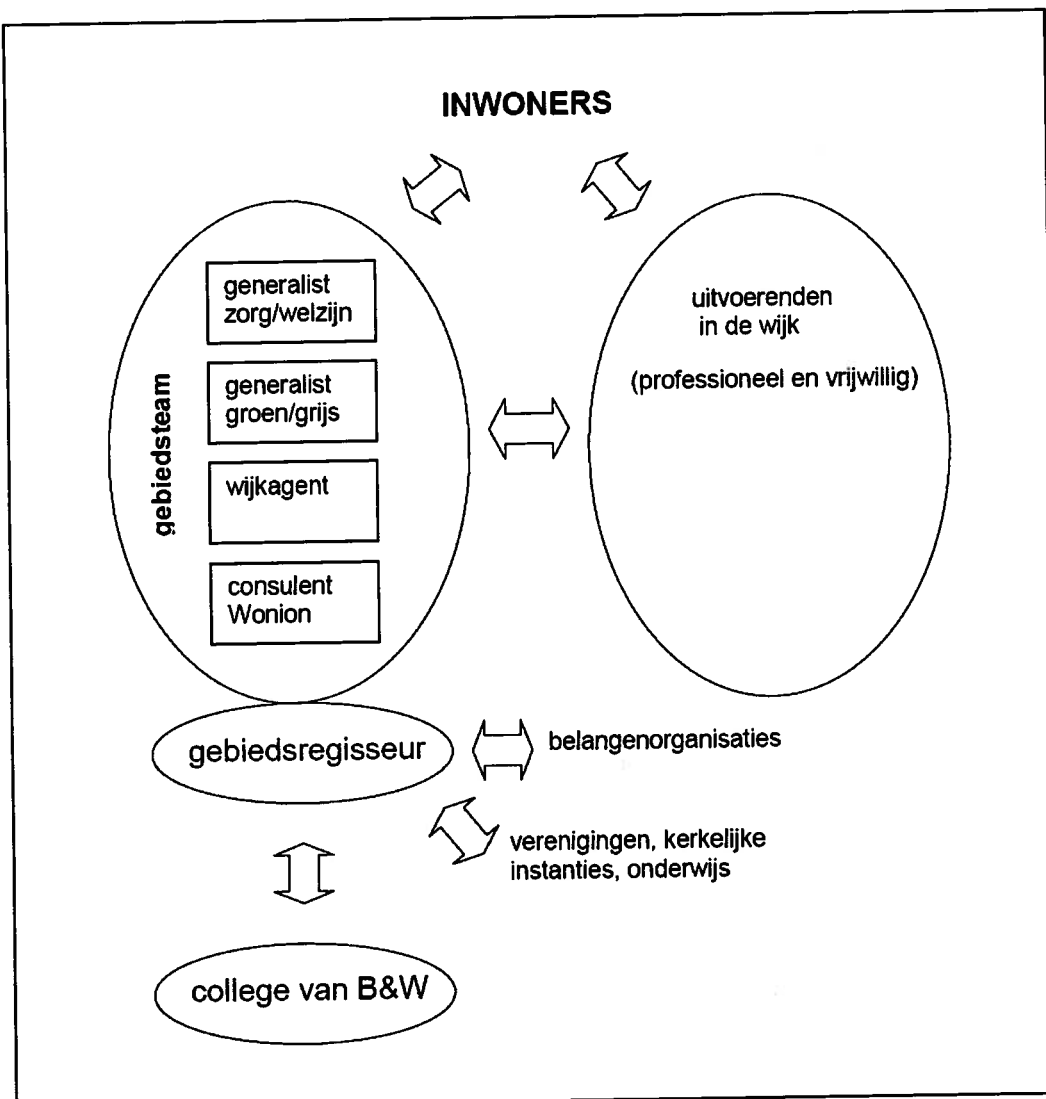
¹ Veranderende vormen van de dorpsparticipatie, raadsrotonde 31 maart 2012

Dichtbij huis is buurgemeente Doetinchem al jaren actief op het gebied van wijkgericht werken. Er zijn wijkteams met een zeer breed takenpakket en een groot aantal deelnemers. De wijkregisseur is verantwoordelijk voor het geheel en heeft de regie op samenhangende, vraaggestuurde en effectieve wijkprogramma's. Men is bezig met de uitwerking van Wijkwerk nieuwe Stijl, waarin vooral zorg en welzijn minder ingewikkeld en nabij wijken en dorpen moet worden aangeboden. Dit gebeurt in de vorm van een wijkbedrijf en het aanstellen van buurtcoaches. Het gaat hierbij om een professional die vroegtijdig problemen bij burgers (h)erkent en escalatie voorkomt. Men is dit jaar gestart in enkele wijken; ervaringen zijn nog niet bekend. Op hoofdlijnen is de manier van werken, zoals in deze notitie aangegeven, vergelijkbaar met de inzet van buurtcoaches en een wijkregisseur zoals in Doetinchem (en een aantal andere gemeenten). De inrichting van het wijkteam is wel anders. Het blijft uiteraard maatwerk, zelfs binnen een gemeente kan er per wijk een andere aanpak benodigd zijn.

Mogelijke wijze van organiseren

Het mag duidelijk zijn dat er geen blauwdruk bestaat voor het wijkgericht werken. De invulling is maatwerk en mede afhankelijk van de wijk of het dorp. Hoe is men georganiseerd, welke problemen zijn er en waar is behoefte aan? Ook aansluiting bij het bestaande is belangrijk: gooi niet weg wat inmiddels is opgebouwd en maak gebruik van wat er is. Toch zie je twee aspecten duidelijk terugkomen in deze verkennende fase, namelijk de behoefte aan een duidelijke visie en het toevoegen van zorg/welzijn aan het wijkgericht werken.

De vraag is dan hoe de organisatie van het wijkgericht werken in Oude IJsselstreek er uit zou kunnen zien. Schematisch is hieronder een overzicht weergegeven, waarbij is voortgeborduurd op de bestaande organisatie met de gebiedsregisseur en zorg/welzijn als belangrijke toevoegingen.

Het basisidee is een wijkteam waarin de belangrijkste spelers vertegenwoordigd zijn. Voor inwoners is (een teamlid van) het gebiedsteam in eerste instantie het aanspreekpunt.

Het team bestaat uit vaste mensen die elkaar goed kennen en zeer regelmatig contact hebben. Gezamenlijke huisvesting is niet nodig als er goede afspraken zijn gemaakt over periodiek overleg en het elkaar tussentijds informeren. Het wijkteam staat in nauw contact met anderen die in de wijk aan het werk zijn, zoals de gemeentelijke voorman, medewerkers van het zorgloket, wijkverpleegkundigen, jongerenwerkers, etc. Zij zijn immers net als het wijkteam zelf de ogen en oren van de wijk en kunnen mogelijke problemen signaleren. De gebiedsregisseur heeft zelf rechtstreeks contact met de andere professionals in de wijk, een zeer belangrijke schakel en weten wat er in een buurt speelt, welke vragen er leven en waar problemen zijn. Met name deze groep is essentieel om ook het zelforganiserend vermogen te vergroten. Op deze manier kan iedereen in de wijk (inwoners, de uitvoerders in het veld, het wijkteam en de gebiedsregisseur) samen werken aan een prettig woon- en leefklimaat.

Elke gebiedsregisseur kan in de praktijk meerdere gebiedsteams onder zijn/haar hoede hebben. Zo kan het ook zijn dat een gebied meerdere deelgebieden heeft waar meerdere contactpersonen/generalisten op zorg en welzijn zitten.

De vraag is hoe dit alles in de praktijk gaat functioneren. Wie is aanspreekpunt en hoe stemmen we alles goed op elkaar af? Heel precies weten we dit nog niet; in het vervolgtraject gaan we hierover concrete afspraken met onze netwerkpartners maken. Op dit moment is het beeld dat voor de inwoners het wijkteam het aanspreekpunt van de wijk is. Ook komen er 'dagelijkse' vragen en problemen bij de uitvoerenden in de wijk zelf (zoals de gemeentelijke voorman) terecht. Kleine problemen worden op de werkvloer zelf opgelost. Als er het vermoeden bestaat dat er meer aan de hand is, dan wordt het wijkteam ingeschakeld (in dit geval de generalist groen/grijs) en als het nodig is, wordt opgeschaald naar de gebiedsregisseur

Een heel belangrijk onderdeel van de nieuwe wijze van organiseren is de gebiedsregisseur. Hij is, in tegenstelling tot het gebiedsteam, niet direct achter de voordeur bezig, maar heeft het overzicht van wat er in een gebied gebeurt en heeft binding met alle partners in het netwerk, zowel professioneel als vrijwillig. Wat willen we bereiken in de wijk en hoe gaan we dat doen? Hoe realiseren we de kanteling in participatie en zorgen we ervoor dat mensen beter in hun kracht komen? Hoe kunnen bewoners elkaar vinden en gaan ze elkaar helpen zonder direct een beroep te doen op allerlei professionals? Hij ondersteunt organisaties en verenigingen bij het maken van hun visie/plannen voor het dorp of de wijk (gebiedsagenda).

Belangrijke gesprekspartners zijn uiteraard de belangenorganisaties, maar ook andere verenigingen (bijv. sport), scholen en kerkelijke instanties. Hij helpt met het oplossen van vraagstukken en is voor organisaties de vaste contactpersoon bij grote projecten e.d. De gebiedsregisseur heeft een directe lijn met het college van B&W en is gemandateerd om bepaalde knopen door te hakken (doorzettingsmacht). Verder stuurt hij het wijkteam aan en beschikt hij samen met het team over een budget om kleine vraagstukken op te lossen.

De verschillende netwerkpartners hebben al aangegeven deze rol zeer belangrijk te vinden, omdat dit een oplossing is voor problemen waar men nu met de huidige structuur tegenaan loopt. Ook staat voor hen vast dat de regisseur door de gemeente ingevuld moet worden. Wat betreft de hoeveelheid gebiedsregisseurs denken we dat 4 a 5 voldoende moet zijn. De verdeling over de dorpen en wijken is iets wat in de vervolgfase verder vorm moet krijgen en mede afhankelijk is van de wensen en mogelijkheden van onze partners.

vervolgstappen

De verkenning is afgerond en er is een globaal beeld van de nieuwe wijze van organiseren in de wijken en dorpen. De eerste vervolgstap is het scherper definiëren van deze organisatie samen met de belangrijkste netwerkpartners (de kern bestaande uit politie, Wonion, Sensire en Fidessa) en het formuleren van een gezamenlijke visie (die ook past bij de visie van het Wmo-beleidsplan), heldere doelstellingen en kaders. Daarna willen we kijken of het mogelijk is om in 1 of 2 gebieden te starten met de nieuwe manier van organiseren om zo ervaring op te doen. Ook kan dan gekeken worden naar de inrichting van de buurtbudgetten (wat valt er bijv. allemaal onder). De buurtbudgetten zijn in

beginsel bedoeld voor die ideeën vanuit de buurt waar breed draagvlak voor is en wat bijdraagt aan de vitaliteit en leefbaarheid van de hele buurt/wijk. Zaken die meer zijn dan het 'basisniveau' waar de gemeente standaard voor zorg draagt. De dorpsplannen zijn hierbij een belangrijke bron: wat is er nodig in een dorp/buurt, waar is behoefte aan, wat hoort bij het basisniveau en wat kan vanuit de buurtbudgetten worden gerealiseerd? Voordeel hiervan is dat een deel van het budget kan worden gebruikt om kleine vraagstukken snel en zonder extra schakels te kunnen realiseren en het dorp kan eigen prioriteiten en keuzes maken. Ook het project dorpskracht zal hiermee verbonden worden (buurtbudgetten kunnen een onderdeel vormen van dorpskracht). Hoe de inrichting van de buurtbudgetten er precies uit gaat zien, zal conform het afgesproken tijdspad in oktober 2012 worden voorgelegd.

Eerst moet duidelijk zijn op welke manier we het wijkgericht werken gaan organiseren, welke visie en doelstellingen we nastreven en binnen welke kaders we gezamenlijk gaan werken.

In tijd uitgedrukt ziet het er globaal als volgt uit:

- sept/okt: vaststellen wijze van organiseren + visie/doelstellingen/kaders
- okt/nov: (voorlopige) plaatsing van gebiedsregisseurs: starten en verder vormgeven
- november: informeren raad over nadere inrichting buurtbudgetten
- 1° helft 2013: start inrichten en gebruiken buurtbudgetten